

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2004. gada 15. jūlijā *

Lieta C-501/00

Spānijas Karaliste, ko pārstāv S. Ortiss Vāmonde [*S. Ortiz Vaamonde*], pārstāvis,
kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

ko atbalsta

Diputación Foral de Álava,

Diputación Foral de Vizcaya,

Diputación Foral de Guipúzcoa,

Juntas Generales de Guipúzcoa,

Gobierno del País Vasco, ko pārstāv R. Falkons i Teija [*R. Falcón y Tella*], *abogado*,

* Tiesvedības valoda — spāņu.

un

Unión de Empresas Siderúrgicas (Unesid), ko pārstāv L. Suaress de Leso Mantija [*L. Suárez de Lezo Mantilla*] un I. Alonso de Norjega Satrustegi [*I. Alonso de Noriega Satrustegi*], *abogados*,

personas, kas iestājušās lietā,

pret

Eiropas Kopienų Komisiju, ko pārstāv G. Rozē [*G. Rozet*] un G. Valero Hordana [*G. Valer Jordana*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2000. gada 31. oktobra Lēmumu par Spānijas likumiem, ar ko nosaka uzņēmumu ienākumu nodokli (OV 2001., L 60, 57. lpp).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši Ž.-P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], H. N. Kunja Rodrigess [*N. Cunha Rodrigues*], R. Šintgens [*R. Schintgen*] (referents) un N. Kolnerika [*N. Colneric*],

ģenerālvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā tiesneša referenta ziņojumu,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerālvokāta uzklausišanas, izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar prasības pieteikumu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2000. gada 29. oktobrī, Spānijas Karaliste lūdz saskaņā ar EOTKL 33. panta pirmo daļu atcelt Komisijas 2000. gada 31. oktobra Lēmumu par Spānijas likumiem, ar ko nosaka uzņēmumu ienākumu nodokli (OV 2001., L 60, 57. lpp, turpmāk tekstā — “Apstrīdētais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

- 2 EOTKL 4. panta c) apakšpunkts EOTK līgumā paredzētajos apstākļos aizliedz “valstu piešķirtas subsīdijas vai atbalstu vai valstu uzliktus īpašus maksājumus jebkādā to formā”. [Neoficiāls tulkojums]

3 95. panta pirmajā daļā ir norādīts:

“Šajā Līgumā neparedzētos gadījumos, kad ogļu un tērauda kopējā tirgus darbībai un saskaņā ar 5. panta noteikumiem acīmredzami ir jāpieņem Komisijas lēmums vai ieteikums, lai sasniegtu kādu no 2., 3. un 4. pantā noteiktajiem Kopienas mērķiem, šo lēmumu vai ieteikumu var pieņemt saskaņā ar Padomes vienbalsīgi pieņemtu atzinumu, saskaņojot to ar Konsultatīvo komiteju.” [Neoficiāls tulkojums]

4 Lai izpildītu metalurģijas sektora pārstukturēšanas prasības, Komisija atsaucās uz EOTK līguma 95. pantu, lai kopš 80.-to gadu sākuma īstenotu Kopienas sistēmu, ar ko īpaši uzskaitītos gadījumos atļauj valsts atbalsta piešķiršanu metalurģijas sektorā.

5 Sistēma, ko Komisija pieņēma, pamatojoties uz minēto noteikumu, tika atspoguļota vispārpiemērojamu lēmumu veidā, ko pazīst ar nosaukumu “metalurģijas atbalsta kodeksi”, kam sekoja virkne labojumu nolūkā risināt pārejošas tērauda rūpniecības problēmas. Šis prāvas ietvaros aplūkojamā laika posmā spēkā esošais metalurģijas atbalsta kodekss ir pēc kārtas sestais un pēdējais, ko ievieš ar Komisijas 1996. gada 18. decembra Lēmumu Nr. 2496/96/EOTK, ar ko nodibina Kopienas noteikumus metalurģijas nozares atbalstam (OV L 338, 42. lpp., turpmāk tekstā — “Atbalsta kodekss”). Minēto kodeksu piemēroja no 1997. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 22. jūlijam — dienai, līdz kurai bija spēkā EOTK līgums.

6 Saskaņā ar Atbalsta kodeksa 1. pantu ar nosaukumu “Principi”:

“1. Valsts atbalstu metalurģijas nozarei, ko finansē dalībvalsts no teritoriālo pašvaldību vai valsts budžeta līdzekļiem, neatkarīgi no tā, vai tas būtu īpašs vai

parasts atbalsts, var uzskatīt par Kopienas atbalstu un tādējādi par saderīgu ar kopējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanu, ja tas atbilst [Atbalsta kodeksa] 2. līdz 5. panta noteikumiem.

[..]

3. Atbalstu šā lēmuma izpratnē piešķir tikai pēc 6. pantā paredzēto procedūru izpildes, kas nevar būt pamatā maksājumiem, kuri izdarīti pēc 2002. gada 22. jūlija.”
[Neoficiāls tulkojums]

7 Saskaņā ar Atbalsta kodeksa 2. līdz 5. pantu, atsevišķos gadījumos par saderīgu ar kopējo tirgu var uzskatīt atbalstu pētniecībai un attīstībai (2. pants), atbalstu vides aizsardzībai (3. pants), atbalstu metalurģijas uzņēmumu slēgšanai (4. pants), kā arī reģionālo atbalstu, ko paredz vispārējā atbalsta sistēma uzņēmumiem, kas atrodas Grieķijā (5. pants).

8 Atbilstoši Atbalsta kodeksa 6. pantam ar nosaukumu “Procedūra”, par katru projektu, kura mērķis ir piešķirt atbalstu minētā kodeksa 2. līdz 5. panta izpratnē, un par katru projektu, kurā paredzēts valsts līdzekļus pārskaitīt metalurģijas uzņēmumiem, ir jāziņo Komisijai, kas nosaka šo projektu saderību ar kopējo tirgu. Atbilstoši 6. panta 4. punkta pirmajai daļai, plānotos pasākumus var īstenot tikai ar Komisijas apstiprinājumu un saskaņā ar tās noteiktajām prasībām.

9 Saskaņā ar Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktu:

“Ja Komisija uzskata, ka kāda finansiāla iejaukšanās var 1. panta izpratnē veidot valsts atbalstu, vai tā apšaubā, ka sniegtais valsts atbalsts ir saderīgs ar šā lēmuma noteikumiem, tā informē par to attiecīgo dalībvalsti un aicina ieinteresētās puses un citas dalībvalstis iesniegt savus apsvērumus. Ja pēc tam, kad saņemti šie apsvērumi un attiecīgai dalībvalstij ir dota iespēja uz tiem atbildēt, Komisija atzīst, ka attiecīgais pasākums veido atbalstu, kas nav saderīgs ar šā lēmuma noteikumiem, tā pieņem lēmumu ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc vajadzīgās informācijas saņemšanas, kas tai ļauj izvērtēt attiecīgo atbalstu. Līguma 88. panta noteikumus piemēro gadījumā, ja dalībvalsts neievēro minēto lēmumu.” [Neoficiāls tulkojums]

10 Atbalsta kodeksa 6. panta 6. punkta redakcija ir šāda:

“Ja divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts paziņojums par plānoto projektu, Komisija nav uzsākusi 5. pantā paredzēto procedūru vai citādi darījusi zināmu savu nostāju, dalībvalsts var uzsākt plānoto pasākumu īstenošanu ar nosacījumu, ka tā iepriekš informē Komisiju par šo savu nodomu. Gadījumā, ja Komisija konsultējas ar dalībvalstīm, piemērojot 3. pantu, iepriekš minētais termiņš ir trīs mēneši.” [Neoficiāls tulkojums]

Valsts tiesiskais regulējums

11 Spānijas 1995. gada 27. decembra likuma Nr. 43/1995 “Par uzņēmumu ienākumu nodokli” (*Boletín Oficial del Estado* [Valsts Oficiālais Vēstnesis] Nr. 310, 1995. gada

28. decembris, turpmāk tekstā — "Likums Nr. 43/1995") 34. pants ar nosaukumu "Atskaitījumi par eksporta darījumu izpildi", kas gandrīz tādā pašā redakcijā pārņem 1978. gada 27. decembra likuma Nr. 61/1978 "Par uzņēmumu ienākumu nodokli" (*Boletín Oficial del Estado* Nr. 132, 1978. gada 30. decembris) 26. pantu, paredz:

"1. Eksporta darījumu izpilde dod uzņēmumiem tiesības piemērot šādus atskaitījumus no apliekamās kopsummas:

- a) 25 % no nodokļa par to investīciju summu, kas efektīvi ieguldīta nolūkā radīt filiāles vai pastāvīgus nodibinājumus ārzemēs, kā arī iegādājoties daļas ārvalstu uzņēmumos vai nodibinot meitas uzņēmumus, kas tieši iesaistīti preču vai pakalpojumu eksporta darījumos [...], kur to īpašumā esošā kapitāla daļa meitas uzņēmumā sasniedz vismaz 25 % [...];
- b) 25 % no summas, kas vairāku gadu laikā ieguldīta kā reklāmas izdevumi nolūkā laist tirgū preces, veicot izpēti un atklājot citu valstu tirgus, piedaloties gadatirgos, izstādēs un citos līdzīgos pasākumos, tostarp starptautiska rakstura pasākumos, kas notikuši Spānijā." [Neoficiāls tulkojums]

- 12 Vēsturiskās teritorijas Alava [*Álava*], Biskaja [*Biscaye*] un Gipuskoja [*Guipúzcoa*], kurām ir individuālas tiesības aplikt ar nodokļiem, savos attiecīgajos tiesību aktos par nodokļiem ir pārņēmušas Likuma Nr. 43/1995 34. pantā paredzētos nodokļu atskaitījumus par eksporta darījumu izpildi (turpmāk tekstā — "apstrīdētie pasākumi").

- 13 Atskaitījumus vispārīgi piemēro šādā kārtībā: 35 % pamata nodokļu likmi piemēro finanšu gada peļņai, iegūstot nodokļu kopsummu, no kuras atņem nodokļu atvieglojumus un atskaitījumus, lai izvairītos no dubultas starptautiskās aplikšanas ar nodokļiem (turpmāk tekstā — “labotā nodokļa pozitīvā kopsumma”). “Atskaitījumu par atsevišķu darījumu izpildi”, kuros ietver arī atskaitījumus par eksporta darījumu izpildi, kopējā summa nedrīkst pārsniegt 35 % no labotā nodokļa pozitīvās kopsummas. Maksājamā nodokļa neto summu iegūst, nodokļu kopsummai piemērojot maksimāli pieļaujamos atskaitījumus.

Procedūra pirms Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas

- 14 Ar 1996. gada 16. aprīļa vēstuli Komisija lūdza Spānijas iestādes sniegt informāciju par iespējamo “eksporta atbalstu Spānijas uzņēmumiem metalurģijas sektorā”.
- 15 Ar 1996. gada 24. jūnija vēstuli minētās iestādes Komisijai norādīja, ka Likuma Nr. 43/1995 34. pants ir vispārīgs pasākums, ko tieši piemēro visiem nodokļu maksātājiem, neiejaucoties nevienai valsts organizācijai.
- 16 Ar 1997. gada 7. augusta vēstuli Komisija paziņoja Spānijas valdībai par savu lēmumu uzsākt Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā paredzēto procedūru. Šis lēmums tika publicēts 1997. gada 31. oktobra *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 329, 4. lpp.), un ieinteresētās puses tika aicinātas iesniegt savus apsvērumus mēneša laikā no šīs publikācijas dienas.

- 17 Ciktāl Komisija uzskatīja, ka apstrīdētie pasākumi tāpat attiecas uz EK līguma attiecīgajiem sektoriem un ka lielākā daļa no šiem pasākumiem bija spēkā brīdī, kad Spānijas Karaliste iestājās Eiropas Kopienās, Komisija tos atzina par pastāvošu valsts atbalstu, kas piešķirts atbilstoši minētajam Līgumam. Turpretī saskaņā ar EOTK līgumu minētie pasākumi uzskatāmi par jaunu atbalstu.
- 18 Spānijas iestādes ar 1997. gada 13. oktobra vēstuli atkārtoti puda nostāju, ko tās darīja zināmu, pirms tika uzsākta procedūra saskaņā ar Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktu, proti, ka apstrīdētie pasākumi neveido valsts atbalstu. Turklāt šos pasākumus varētu uzskatīt par pastāvošu atbalstu.
- 19 Minētās procedūras ietvaros Komisija ir saņēmusi trīs asociāciju, proti, *Confédération espagnole d'organisations d'entreprises*, *Unión de Empresas Siderúrgicas* (turpmāk tekstā — *Unesid*) un *Wirtschaftsvereinigung Stahl* apsvērumus, ko Spānijas iestādes ir komentējušas 1998. gada 16. marta vēstulē.

Apstrīdētais lēmums

- 20 2000. gada 31. oktobrī Komisija pieņēma Apstrīdēto lēmumu. Šā lēmuma divu pirmo pantu redakcija ir šāda:

“1. pants

Jebkurš Spānijas atbalsts, kas saskaņā ar

- a) 1995. gada 27. decembra likuma Nr. 43/1995 “Par uzņēmumu ienākumu nodokli” 34. pantu,

- b) 1996. gada 26. jūnija *Norma Foral* [autonomā apgabala saistošo noteikumu] Nr. 3/96 “Par Biskajas autonomā apgabala uzņēmumu ienākumu nodokli” 43. pantu,
- c) 1996. gada 4. jūlija *Norma Foral* Nr. 7/96 “Par Gipuskojas autonomā apgabala uzņēmumu ienākumu nodokli” 43. pantu vai
- d) 1996. gada 5. jūlija *Norma Foral* Nr. 24/96 “Par Alavas autonomā apgabala uzņēmumu ienākumu nodokli” 43. pantu

piešķirts Spānijā dibinātiem EOTK metalurģijas uzņēmumiem, nav saderīgs ar kopējo ogļu un tērauda tirgu.

2. pants

Spānija nekavējoties veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Spānijā dibināti EOTK metalurģijas uzņēmumi nesaņem 1. pantā paredzēto atbalstu (turpmāk tekstā — “apstrīdētais atbalsts”).” [Neoficiāls tulkojums]

²¹ Komisija tomēr nav lūgusi atgūt apstrīdēto atbalstu no metalurģijas uzņēmumiem, kas to ir saņēmuši, jo īpaši tādēļ, ka tā iepriekš bija pieņēmusi atšķirīgu nostāju attiecībā uz līdzīgiem valstu pasākumiem, un, ņemot vērā pārbaudes procedūras ilgumu, kas nebija atkarīgs no Spānijas Karalistes, “pat visrūpīgākie un vislabāk informētākie metalurģijas uzņēmumi nevarēja paredzēt, ka attiecīgos nodokļu

noteikumus atzīs par valsts atbalstu, kas ir pretrunā EOTK liguma 4. pantam, un ka tie varētu ar pilnām tiesībām norādīt uz tiesiskās palāvības principu” (Apstrīdētā lēmuma pamatojumu 28. punkts).

- 22 Šādos apstākļos Spānijas Karaliste cēla šo prasību.
- 23 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2001. gada 13. jūnija rīkojumu *Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Vizcaya, Diputación Foral de Guipúzcoa, Juntas Generales de Guipúzcoa* un *Gobierno del País Vasco* (turpmāk tekstā — “Basku iestādes”) ir atļauts iestāties lietā Spānijas Karalistes prasījumu atbalstam.
- 24 Ar tās pašas dienas rīkojumu arī *Unesid* ir atļauts iestāties lietā Spānijas Karalistes prasījumu atbalstam.

Pušu prasījumi

- 25 Spānijas Karalistes prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt Apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

- prasības pieteikumu noraidīt un
- piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27 Basku iestāžu prasījumi Tiesai ir šādi:

- atzīt prasību par pamatotu,
- atcelt Apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ieskaitot tos, kas radušies sakarā ar Basku iestāžu iestāšanos šajā lietā.

28 *Unesid* prasījumi Tiesai ir šādi:

- atzīt par pieņemamu tās iesniegtā prasības pieteikuma par iestāšanos lietā formu un iesniegšanas termiņu;

- atcelt Apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Komisijai atlidzināt tiesāšanās izdevumus.

Par prasību

29 Savas prasības atbalstam Spānijas Karaliste atsaucas uz trim pamatiem, proti:

- Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā paredzētās izmeklēšanas procedūras noteikumu pārkāpumu,
- EOTKL 15. panta pirmajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu un
- EOTKL 4. panta c) apakšpunkta pārkāpumu.

30 Puses, kas iestājušās lietā, izvirzīja vairākus papildu pamatus Spānijas Karalistes prasījumu atbalstam.

Par pirmo pamatu

Pušu argumenti

- 31 Izvirzot pirmo pamatu, Spānijas valdība pārmet Komisijai, ka tā nav ievērojusi tai noteikto trīs mēnešu termiņu no vajadzīgās informācijas saņemšanas dienas, lai izvērtētu apstrīdētos pasākumus un pieņemtu Apstrīdēto lēmumu saskaņā ar Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktu. Šajā gadījumā Komisija pieņēma lēmumu divus gadus un astoņus mēnešus pēc tam, kad bija saņēmusi vajadzīgo informāciju, lai noteiktu šo pasākumu saderību ar Līgumu.
- 32 Šādi rīkojoties, Komisija ir pārkāpusi tiesiskās drošības, tiesiskās palāvības aizsardzības, kā arī aizstāvības tiesību principu. Spānijas valdība šajā sakarā norāda, ka procedūras nokavējums pilnībā norobežo laikā šīs procedūras pamatā esošo izmeklēšanu. Turklāt Komisijas ilgā klusēšana izmeklēšanas nobeigumā ļāva domāt, ka tā neiebilst pret izskatītajiem pasākumiem. Komisija turklāt nekad iepriekš nebija atsaukusies ne uz vienu darbību vai izmeklēšanu, iekšēju vai ārēju, ne uz kādu citu iemeslu, ar ko varētu pamatot vai izskaidrot šo nokavējumu.
- 33 Spānijas valdība piebilst, ka ar Apstrīdēto lēmumu Komisija atsakās lūgt atgūt apstrīdēto atbalstu. Ja metalurģijas uzņēmumi varēja likumīgi uzskatīt, ka apstrīdētie pasākumi ne pirms pārbaudes procedūras, ne tās laikā neveidoja ar kopējo tirgu nesaderīgu atbalstu, tad tas bija jāattiecina uz konkrēto dalībvalsti.
- 34 Puses, kas iestājušās lietā, pievienojas Spānijas valdības pamatojumam.

- 35 Komisijas atbildes rakstā uz repliku ietvertais novēlotais skaidrojums — saskaņā ar kuru Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas nokavējums pamatots ar to, ka tika uzsākta visu dalībvalstu tiesību aktu izpēte, lai pārliecinātos, vai tā paša veida eksporta atbalsts, kāds ir izskatāmais atbalsts, pastāv citās dalībvalstīs — nav pārliecinošs, jo tas neuzrāda iemeslu, kādēļ procedūra nolūkā iegūt ziņas par citās dalībvalstīs piemērotiem pasākumiem varētu attaisnot novēloti uzsāktu procedūru pret apstrīdētajiem pasākumiem.
- 36 Basku iestādes tāpat apstrīd Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru tā vairāk neapstiprinās attiecīgā veida atbalstu, ievērojot vispārīgo atbalstu aizlieguma principu, ja Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā noteiktā termiņa neievērošana dara neiespējamu lēmuma pieņemšanu. Šo argumentu pamato kļūdainais pieņēmums, ka ir vajadzīgs atbalsta kā tāda apstiprinājums, lai to varētu īstenot. Taču jautājums ir tieši par to, vai apstrīdētie pasākumi veido atbalstu vai ne. Komisijas rīcībā nevar būt neierobežots laiks, lai veiktu šo novērtējumu.
- 37 *Unesid* šajā sakarā piebilst, ka Apstrīdētajā lēmumā nav ievērots ne tikai Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā noteiktais trīs mēnešu termiņš, bet tāpat arī pieņemams termiņš, kas bija Komisijas rīcībā, lai tā varētu uzsākt pārbaudes procedūru. Salīdzinot ar 1973. gada 11. decembra spriedumu lietā *Lorenz* (lieta 120/73, *Recueil* 1973, 1471. lpp.), kā arī Pirmās instances tiesas 1997. gada 22. oktobra spriedumu lietā *SCK un FNK/Komisija* (apvienotās lietas T-213/95 un T-18/96, *Recueil* 1997, II-1739. lpp., 55. punkts), *Unesid* atzīmē, ka Komisija pieļāva, lai kopš Spānijas pievienošanās Kopienām paietu vairāk nekā divpadsmit gadi, pirms tika uzsākta procedūra, kaut gan par Likuma Nr. 43/1995 34. pantu un apstrīdētajiem pasākumiem tai tika paziņots pievienošanās laikā. Tāpat, atsaucoties uz šo iemeslu, Komisija nav ievērojusi noteikumus, ko izvirza labas pārvaldības nodrošināšanai.

- 38 Saskaņā ar *Unesid*, Komisijai ir īpašs pienākums norādīt pamatojumu tiem apstākļiem, kas tai liek grozīt savu novērtējumu un atzīt, ka minētie pasākumi, pret kuru īstenošanu tā nekad nav cēlusi iebildumus, nav saderīgi ar Līgumu.
- 39 Komisija apstrīd tādu interpretāciju, saskaņā ar kuru Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā noteiktā trīs mēnešu termiņa neievērošana noved pie procedūras spēkā neesamības. Saskaņā ar Komisiju, nekas šajā gadījumā neļauj pamatoti secināt, ka gadījumā, ja šis termiņš būtu ievērots, Apstrīdētā lēmuma saturs būtu atšķirīgs un jo īpaši labvēlīgs Spānijas Karalistei. Šādos apstākļos nepastāv jautājums par procesuālo pamatprasību vai principa, kas paredz pušu tiesības tikt uzklaustām, pārkāpumu.
- 40 Spānijas valdības apgalvojums, ka nokavējumu ietekmējis Komisijas veiktās pārbaudes rezultāts, tāpat ir pilnīgi nepamatots, jo tā nav norādījusi, konkrēti kādas izmaiņas ir veiktas laika posmā no tās apsvērumu iesniegšanas līdz Apstrīdētā lēmuma pieņemšanai, kas varētu ietekmēt šī lēmuma saturu.
- 41 Komisija tāpat atsaucas uz skaidri formulēto EOTKL 4. panta c) apakšpunkta redakciju, kas paredz, ka valsts piešķirtā subsīdija vai atbalsts jebkurā formā nav saderīgs ar ogļu un tērauda kopējo tirgu un — attiecīgi — ir Kopienā atceļams un aizliedzams. Ja Komisija nav pieņēmusi īpašu lēmumu, ka atbalsts ir saderīgs, tad nepastāv tiesiskā drošība, jo šajā gadījumā atbalsts jāuzskata par nesaderīgu ar Līgumu un tādēļ aizliegta.

- 42 Attiecībā uz šķietamo tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu Komisija atzīmē, ka tā nekad nav radījusi pamatu pārliecībai, ka apstrīdētie pasākumi neveido atbalstu. Jebkurā gadījumā šo principu nevar pārkāpt ar lēmumu atteikties no atbalsta atgūšanas.
- 43 Komisija tāpat apstrīd salīdzinājumu ar iepriekš minēto spriedumu *Lorenz* lietā. Faktiski, ja šis spriedums attiecas uz Komisijai paziņoto atbalsta projektu pārbaudes procedūru, tad Apstrīdētais lēmums ir pieņemts valsts iestāžu jau piešķirtu atbalstu procedūras ietvaros. Pēc Komisijas domām, pat ja pieņem, ka šajā spriedumā minētajam divu mēnešu termiņam ir imperatīvs raksturs, lai izvairītos no atbalsta projekta iesaldēšanas uz neierobežotu laiku, šāda aizsardzība nav vajadzīga jau piešķirta atbalsta pārbaudes laikā.
- 44 Jautājumā par atsauci uz iepriekš minēto spriedumu lietā *SCK* un *FNK*/Komisija Komisija atzīmē — kā tas izriet no šā sprieduma 57. punkta, — ka “administratīvās procedūras ilguma samērs ir jāvērtē saistībā ar katras lietas konkrētajiem apstākļiem”. Šajā gadījumā, ņemot vērā lietas materiālu sarežģītību, Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas termiņš nav nepieņemams.
- 45 Komisija precizē, ka nokavēto Apstrīdētā lēmuma pieņemšanu izskaidro uzsāktā visu dalībvalstu tiesību aktu izmeklēšana nolūkā pārbaudīt, vai tās ir piešķirušas tāda veida eksporta atbalstu, kādu ar apstrīdētajiem pasākumiem piešķir Spānijā.
- 46 Komisija piebilst, ka *Unesid* atsauce uz Apstrīdēto lēmumu kā rezultātu procedūrai, kas pati par sevi uzsākta ārpus pieņemama termiņa, nav pamatota ar faktiem, jo Spānijas Karaliste nekad nav paziņojusi Komisijai par iecerēm, kas attiecas uz

apstrīdētajiem pasākumiem. Ziņas, ko Komisija saņēma no Spānijas Karalistes pirmsiestāšanās Eiropas Kopienās sarunu laikā, attiecās uz pastāvošo atbalstu. Turklāt šīs ziņas tika sniegtas, vērtējot valsts atbalstu EK līguma izpratnē.

47 Nobeigumā Komisija norāda, ka EOTKL 4. panta c) apakšpunkts pasludina atbalstu aizliegumu, ko Komisija var atcelt tikai saskaņā ar Atbalsta kodeksā paredzēto procedūru. Ja Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā minētā termiņa neievērošanas vienīgās sekas padarītu par neiespējamu lēmuma pieņemšanu vispār, Komisija nevarētu izbeigt procedūru, kas uzsākta saskaņā ar šo noteikumu, tādējādi zaudējot iespēju izvairīties no EOTK līgumā noteiktā aizlieguma principa.

48 Šādos apstākļos vajadzētu uzsākt jaunu procedūru. Tomēr šis risinājums neatbilstu procesuālās ekonomijas principam, jo jauns lēmums tikai pārņemtu iepriekšējā lēmuma saturu.

Tiesas vērtējums

49 Nav apstrīdams tas, ka Atbalsta kodeksa 6. panta 5. punktā paredzētais trīs mēnešu termiņš ir beidzies līdz ar Apstrīdētā lēmuma pieņemšanu.

- 50 Taču no 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā Beļģija/Komisija (lieta C-5/01, *Recueil 2002*, I-11991. lpp., 60. punkts) izriet, ka minēto termiņu nevar uzskatīt par noilguma termiņu, kuru neievērojot Komisija zaudētu tiesības pieņemt lēmumu par plānotā atbalsta saderību ar Līgumu.
- 51 Ņemot vērā vispārējo kontekstu, uz kuru attiecas trīs mēnešu termiņš, un tā mērķi gadījumā, kad Komisija nav pieņēmusi lēmumu noteiktajā termiņā, no vienas puses, attiecīgai dalībvalstij būtu liegta iespēja īstenot minēto atbalsta pasākumu un, no otras puses, tai būtu liegta iespēja panākt Komisijas apstiprinājumu tās uzsāktās procedūras ietvaros. Šāda situācija būtu pretrunā valsts atbalsta noteikumu pienācīgas darbības nodrošināšanai, jo Komisijas apstiprinājumu var saņemt vienīgi jaunas procedūras, kura uzsākta atbilstoši Atbalsta kodeksam, nobeigumā, kas novēlo Komisijas lēmuma pieņemšanu, nepiedāvājot attiecīgai dalībvalstij papildu nodrošinājumu (iepriekš minētā sprieduma lietā Beļģija/Komisija 58. un 59. punkts).
- 52 Patiešām, pēc tam, kad 1996. gada aprīļa mēnesī bija uzsākta pārbaudes procedūra, Komisijai saskaņā ar labas pārvaldības principu bija jāpieņem galīgais lēmums pieņemamā termiņā pēc attiecīgās dalībvalsts, ieinteresēto pušu un, iespējams, citu dalībvalstu apsvērumu saņemšanas. Pārbaudes procedūras pārmērīgs ilgums var attiecīgai dalībvalstij radīt papildu grūtības apstrīdēt Komisijas iebildumus, tādējādi pārkāpjot aizstāvības tiesības (attiecībā uz EKL 226. pantā paredzēto pirmstiesas procedūru skat., jo īpaši, 1999. gada 21. janvāra spriedumu lietā C-207/97 Komisija/Beļģija, *Recueil 1999*, I-275. lpp., 25. punkts).
- 53 Šajā sakarā no judikatūras izriet, ka administratīvās procedūras ilguma samērīgums izvērtējams saistībā ar katras lietas attiecīgajiem apstākļiem, jo īpaši tās kontekstu, dažādiem procesuāliem posmiem, ko ievēro Komisija, pušu attieksmi procedūras

laikā, lietas sarežģītību, kā arī to, cik lieta ir nozīmīga dažādām ieinteresētajām pusēm (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *SCK un FNK/Komisija* 57. punktu un, līdzīgi, attiecībā uz tiesas procesu — 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā *C-185/95 P Baustahlgewebe/Komisija, Recueil 1998, I-8417. lpp., 29. punkts*).

- 54 Šajā gadījumā pietiek atzīt, ka ar apstrīdētajiem pasākumiem saistītā procedūra prasīja, lai Komisija veic padziļinātu Spānijas tiesību aktu, kā arī faktu un tik tiešām sarežģītu tiesību jautājumu pārbaudi, jo īpaši tādēļ, ka šie pasākumi attiecas ne tikai uz metalurģijas uzņēmumiem, bet uz visiem Spānijas uzņēmumiem.
- 55 Tikpat likumīgi Komisija, pastāvot fiskāla rakstura pasākumiem, ko saskaņā ar EOTKL 4. panta c) apakšpunktu nevar kvalificēt ka “atbalstu”, ir uzskatījusi par vajadzīgu uzsākt visu dalībvalstu tiesību aktu izmeklēšanu, lai pārliecinātos, vai tie satur tāda veida pasākumus kā tie, kas pieņemti Spānijā.
- 56 Turklāt Komisija jo īpaši ņēma vērā pārbaudes procedūras “nokavējumu”, kas nebija atkarīgs no Spānijas Karalistes, atsakoties no prasības atgūt apstrīdēto atbalstu no metalurģijas uzņēmumiem.
- 57 Spānijas valdība nav norādījusi, kādā veidā pārbaudes procedūras ilgums attiecībā uz šiem apstākļiem padara Apstrīdēto lēmumu spēkā neesošu, pārkāpjot, no vienas puses, tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības aizsardzības principu un, no otras puses, aizstāvības tiesības, kas negatīvi ietekmē Spānijas iestādes.

58 Kā jau to Komisija pareizi norādījusi, Spānijas valdība nav sniegusi nevienu faktu, lai pamatotu apgalvojumu, ka šajā kontekstā izmeklēšanai patērētais laiks padara par novecojušu veikto izmeklēšanu, kuras rezultātā pieņemts Apstrīdētais lēmums, un pārkāpj aizstāvības tiesības; Spānija tāpat nav izskaidrojusi iemeslu, kādēļ atkārtoti uzsākta procedūra ļautu Komisijai pieņemt citu, Spānijas Karalistei labvēlīgāku lēmumu.

59 No iepriekš minētā izriet, ka pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu

Pušu argumenti

60 Izvirzot otro pamatu, Spānijas valdība, pirmkārt, pārmet Komisijai, ka tā nav pamatojusi krasu savas nostājas maiņu attiecībā uz apstrīdētajiem pasākumiem. Lai gan sākotnēji Komisija — kā tas izriet no Apstrīdētā lēmuma pamatojuma 26. punkta — uzskatījusi, ka šie pasākumi, par kuriem tai tika paziņots laikā, kad Spānijas Karaliste tika uzņemta Kopienās, neietilpa jēdziena “atbalsts” ietvaros, vēlāk tā uzskatīja, ka tie attiecas uz atbalstu, kas nav saderīgs ar Līgumu.

61 Otrkārt, Apstrīdētais lēmums nesatur nevienu faktu, kas apstiprinātu gan minēto pasākumu ietekmi uz valsts eksporta preču konkurētspēju, jo īpaši uz cenu veidošanu, gan zaudējumus, ko cieta uzņēmumi, kuri nav pakļauti Spānijas tiesību aktiem par uzņēmumu ienākumu nodokli, kas prasītu valstu nodokļu sistēmu izpēti visā to kopumā.

62 Komisija iebilst, ka pirms Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas tā nekad nav apstiprinājusi, ka apstrīdētie pasākumi neveido atbalstu, tādēļ tai šajā sakarā nav jāpamato savas nostājas maiņa.

63 Turklāt ar Apstrīdēto lēmumu ir izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, kā to interpretējusi Tiesa, jo tas satur Komisijas pamatojumu attiecībā uz apstrīdētajiem pasākumiem, kurus varētu raksturot kā "EOTK atbalstu". Šis pamatojums ļauj Spānijas valdībai izprast iemeslus, kādēļ Komisija ir pieņēmusi šo lēmumu, un Tiesai — pārbaudīt šā lēmuma likumību.

64 Faktiski Spānijas valdības norādītais pamatojuma trūkums nav saistīts ar valsts atbalsta pastāvēšanai izvirzītajiem nosacījumiem. Lai pasākumu atzītu par valsts atbalstu saskaņā ar Kopienas tiesībām, ir nepieciešams, lai tas radītu nevis zaudējumus iespējamiem konkurentiem, bet gan ekonomiskas priekšrocības tā saņēmējiem. Tomēr uzņēmumu ienākumu nodokļa summas samazināšana atbilst šim kritērijam, un nav jāuzsāk nodokļu nastas vai ekspluatācijas izdevumu izpēte dažādās dalībvalstīs. Turklāt EOTK līguma ietvaros nav paredzēta apstrīdēto pasākumu ietekmes uz konkurenci izpēte (skat. Pirmās instances tiesas 1999. gada 21. janvāra spriedumu lietās T-129/95, T-2/96 un T-7/96 *Neue Maxhütte Stahlwerke* un *Lech-Stahlwerke*/Komisija, *Recueil* 1999, II-17. lpp., 99. punkts, un Tiesas 2001. gada 25. janvāra rīkojumu lietā C-111/99 P *Lech-Stahlwerke*/Komisija, *Recueil* 2001, I-727. lpp., 41. punkts).

65 No tā izriet Komisijas viedoklis, ka tās pienākumos neietilpst analizēt apstrīdēto pasākumu ietekmi uz valsts eksporta produktu konkurētspēju. Tādējādi tā ir izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu.

Tiesas vērtējums

- 66 Jāatzīst, ka Spānijas Karalistes otro izvirzīto pamatu attiecībā uz Apstrīdētā lēmuma pamatojuma trūkumu veido divas saistītas daļas: pirmkārt, par šķietamu Komisijas nostājas maiņu jautājumā par apstrīdētā atbalsta pastāvēšanu un saderību ar kopējo tirgu un, otrkārt, par konkrētiem nosacījumiem, kuriem bija jāatbilst apstrīdētajiem pasākumiem, lai tos atzītu par "atbalstu" EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē.

— Par otrā pamata pirmo daļu

- 67 Jāatgādina, ka saskaņā ar EOTKL 4. panta c) apakšpunktu dalībvalstu piešķirtās subsīdijas vai atbalsts jebkādā tā formā bez izņēmuma ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo ogļu un tērauda tirgu un tādējādi Kopienā ir atceļams un aizliedzams.
- 68 Atbilstoši EOTKL 95. pantam pieņemtais Atbalsta kodekss tomēr ļauj piešķirt atbalstu metalurģijas nozarei atsevišķi uzskaitītos gadījumos un saskaņā ar tajā paredzētajām procedūrām. Minētā kodeksa 6. panta 4. punkts jo īpaši paredz, ka plānotos pasākumus var īstenot, tikai saņemot Komisijas apstiprinājumu. Minētā panta 6. punkts skaidri atkāpjas no šī noteikuma, paredzot, ka var uzsākt attiecīgo pasākumu īstenošanu, ja Komisija divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts paziņojums par projektu, nav uzsākusi minētā panta 5. punktā paredzēto procedūru vai citādi darījusi zināmu savu nostāju, ar nosacījumu, ka dalībvalsts iepriekš ir informējusi Komisiju par šo nodomu (iepriekš minētā sprieduma lietā Beļģija/Komisija 54. punkts).

- 69 Gadījumi, kuros var piešķirt atbalstu metalurģijas nozarei, tādējādi veido izņēmumu no noteikuma, saskaņā ar kuru šie atbalsti ir aizliegti, un to piešķiršana principā ir atļauta tikai saskaņā ar Komisijas skaidri izteiktu lēmumu (iepriekš minētā sprieduma lietā Beļģija/Komisija 55. punkts).
- 70 Tomēr šajā gadījumā Komisija nekad nav pieņēmusi lēmumu, ar ko skaidri atļauj piešķirt apstrīdēto atbalstu. Šajā sakarā 1996. gada jūnijā par konkurenci atbildīgā komisāra sniegtā atbilde uz Eiropas Parlamenta deputāta rakstiski uzdoto jautājumu, kas izvirzīts Apstrīdētā lēmuma pamatojuma 26. punktā, apstrīdētos pasākumus nenovērtē kā valsts atbalstu EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē.
- 71 Šādos apstākļos Spānijas valdības pārmetumi Komisijai par nostājas maiņu nav pamatoti, tādēļ Apstrīdētais lēmums šajā kontekstā tai nav jāpamato.
- 72 Tādējādi otrā pamata pirmā daļa nav pamatota un ir jānoraida.

— Par otrā pamata otro daļu

- 73 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par EKL 253. pantu, kas attiecināma arī uz EOTKL 15. pantu, minētajā noteikumā prasītais pamatojums ir jāpielāgo attiecīga akta veidam, tam ir skaidri un nepārprotami jāizklāsta tās iestādes pamatojums, kura pieņēmusi apstrīdēto aktu, lai ļautu ieinteresētajām personām iepazīties ar pieņemtā pasākuma pamatojumu un Kopienas Tiesai — veikt savas kontroles funkcijas. Netiek prasīts pamatojumā norādīt visas attiecīgās faktu un tiesību detaļas, jo, ciktāl jānoskaidro akta pamatojuma atbilstība EKL 253. panta prasībām, tas jāvērtē ne tikai

saistībā ar tā redakciju, bet arī ar tā kontekstu, kā arī ar attiecīgo jautājumu regulējošo tiesību aktu kopumu (skat., jo īpaši, 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-56/93 Beļģija/Komisija, *Recueil* 1996, I-723. lpp., 86. punkts; 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval et Brink's France*, *Recueil* 1998, I-1719. lpp., 63. punkts; 2002. gada 7. marta spriedumu lietā C-310/99 Itālija/Komisija, *Recueil* 2002, I-2289. lpp., 48. punkts, un iepriekš minēto 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā Beļģija/Komisija, 68. punkts).

- 74 Šajā gadījumā pietiek atzīmēt, ka Apstrīdētais lēmums pamatojumu 17. un 21. punktā skaidri saprotamā un nepārprotamā veidā sniedz Komisijas pamatojumu apstrīdēto pasākumu kā "atbalsta" novērtējumam EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē.
- 75 Spānijas valdības izvirzītie iebildumi attiecībā uz apstrīdēto pasākumu ietekmi uz valsts eksporta preču konkurētspēju un to īpatnības neattiecas uz pienākumu norādīt pamatojumu, kas ir procesuāla pamatprasība, kura šajā gadījumā bija pilnībā izpildīta, bet — kā tas tika atzīts — attiecas uz Apstrīdētā lēmuma likumību. Šie iebildumi tiks izskatīti jo īpaši trešā pamata ietvaros, kuru motivējot Spānijas valdība atkārtoti izvirza jautājumus par valsts preču konkurētspēju un minēto pasākumu īpatnībām.
- 76 Tādējādi otrā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- 77 No iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats ir pilnībā jānoraida.

Par trešo pamatu

78 Šis pamats arī satur divas daļas.

Par trešā pamata pirmo daļu

Pušu argumenti

79 Izvirzot trešā pamata pirmo daļu, Spānijas valdība pārmet Komisijai pieļautus maldus tiesībās, interpretējot valsts atbalsta jēdzienu EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē tikpat plaši, kā valsts atbalsts tulkots EKL 87. panta izpratnē. Tomēr EOTK līgums aizliedz automātisku atbalsta piešķiršanu, neveicot pārbaudi par tā ietekmi uz konkurenci, neregulē un neapstiprina pastāvošos atbalstus, jo visi atbalsti, vai tie būtu piešķirti pirms vai pēc attiecīgās dalībvalsts uzņemšanas Eiropas Kopienās, ir vienādi aizliegti.

80 Šādos apstākļos valsts atbalsta jēdzienu EOTK līguma kontekstā nevar interpretēt tikpat plaši, kā tas lietots EK līguma kontekstā, lai nerastos disfunkcionalitātes risks, kā to šajā gadījumā apliecina Komisijas nostāja, Apstrīdētajam lēmumam nepiemērojot atpakaļejošu spēku.

81 EOTKL 4. panta c) apakšpunktā aizliegtā atbalsta novērtējumam, saskaņā ar Spānijas valdības viedokli, tādējādi jābūt salīdzinoši vienkāršam un jāattiecas tikai uz tiešo intervenci, kā tas jo īpaši izriet no Atbalsta kodeksa 1. panta 2. punkta redakcijas.

82 EOTKL 67. pants apstiprina šo interpretāciju, ciktāl tā tieši attiecas uz dalībvalstu jebkuru darbību, uz ko neattiecas EOTKL 4. panta c) apakšpunkta aizliegums, bet kas varētu būtiski ietekmēt konkurences apstākļus tērauda un ogļu rūpniecībā (1961. gada 23. februāra spriedums lietā 30/59 *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg*/Augstā Pārvalde, *Recueil* 1961, 1., 43. lpp.). Minētais EOTKL 67. pants paredz, ka šādas darbības radītos zaudējumus var kompensēt, piešķirot attiecīgu atbalstu (2. punkta pirmais ievilkums), nosūtot ieteikumu ieinteresētajai dalībvalstij pieņemt pasākumus, ko tā uzskata par visvairāk saderīgiem, lai uzturētu attiecīgu ekonomisko līdzsvaru (2. punkta otrais ievilkums), vai arī izmantojot citus “nepieciešamos ieteikumus” (3. punkts). Spānijas valdība atzīmē, ka, saskaņā ar Tiesas nostāju, minētie panti attiecas uz divām atšķirīgām jomām — pirmā atceļ un aizliedz dalībvalstu noteiktu intervenci jomās, ko Līgums nodod Kopienas kompetencē, otra tiecas novērst draudus konkurencei, ko neizbēgami var radīt dalībvalstu iegūto tiesību izmantošana (iepriekš minētais spriedums lietā *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg*/Augstā Pārvalde, 43. lpp.). Šādos apstākļos, ja Komisija uzskata, ka apstrīdētie pasākumi būtiski ietekmē konkurences apstākļus, tai būtu jārikojas saskaņā ar EOTKL 67. pantu, nevis saskaņā ar EOTKL 4. panta c) apakšpunktu.

83 Šajā pašā jautājumā Basku iestādes norāda, ka EOTKL 4. panta c) apakšpunkts attiecas uz piešķirto atbalstu tikai metalurģijas uzņēmumiem vai ogļu un tērauda ražošanai. Tomēr tieša subsīdija veido atbalstu šī noteikuma izpratnē pat tad, ja tas piešķirts “horizontālā līmenī”, proti, gan uzņēmumiem, kas pakļauti EOTK līgumam (turpmāk tekstā — “EOTK uzņēmumi”), gan arī citiem uzņēmumiem. Turpretim cits intervences veids, kas nav subsīdija, jo īpaši nodokļu pasākumi, veido atbalstu minētā panta izpratnē tikai tad, ja šis pasākums attiecas īpaši uz EOTK uzņēmumiem vai ogļu un tērauda ražošanu.

84 Piekrītot Komisijas pamatojumam, jebkuri nodokļu atskaitījumi — pat tie, kas attiecas uz horizontālo nodokļu aplikšanas sistēmu, ko piemēro gan EOTK uzņēmumiem, gan citiem uzņēmumiem — saskaņā ar EOTKL būtu vienmēr aizliegti, tādējādi metalurģijas uzņēmumi riskētu uzņemties smagāku nodokļu nastu nekā citi uzņēmumi, attiecībā uz kuriem attiecīgais nodokļu pasākums aizliegts

tiktāl, cik tas ietekmē tirdzniecību vai var izkropļot konkurenci. Šāda interpretācija, kas tērauda rūpniecībai salīdzinājumā ar citām rūpniecības nozarēm rada zaudējumus, ir pilnīgā pretrunā minētā Līguma mērķim, jo īpaši tā 2., 3. un 67. pantam.

⁸⁵ Basku iestādes uzsver, ka pret konkurences izkropļojumiem, ko rada vispārēji nodokļu pasākumi un kas attiecas uz visām rūpniecības nozarēm, vajadzības gadījumā ir jācinās, atsaucoties uz EOTKL 67. pantu vai saskaņā ar EK līgumā noteikto procedūru, kura attiecas uz valsts atbalstu.

⁸⁶ Komisija apgalvo, ka, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, EOTK līgumā ietvertajam atbalsta jēdzienam ir tāda pati nozīme, kā tas lietots EK līguma ietvaros (skat., jo īpaši, 1998. gada 1. decembra spriedumu lietā C-200/97 *Ecotrade*, *Recueil* 1998, I-7907. lpp., 35. punkts). Šajā sakarā Atbalsta kodeksa 1. panta 1. punkts viennozīmīgi attiecas uz “atbalstu metalurģijas nozarei, ko finansē dalībvalsts, teritoriālās pašvaldības [...], jebkādā tā formā [...]”; šī panta 2. punkts sniedz tikai aptuvenu atbalsta elementu sarakstu.

⁸⁷ Turklāt tas apstāklis, ka apstrīdētajiem pasākumiem ir horizontāls raksturs, neatbrīvo šos pasākumus no pakļautības EOTK līguma izveidotajai atbalstu kontroles sistēmai. Tāpat tas, ka EOTKL 67. pants nosaka procedūru, ar ko Komisijai atļauts pārraudzīt valsts pasākumus, kas spēj negatīvi ietekmēt konkurenci ogļu un tērauda rūpniecībā, neietekmē šo Līguma noteikumu piemērojamību attiecībā uz valsts atbalstu. Turklāt EOTKL 67. pantā minētos konkurences izkropļojumus, pēc Komisijas domām, var saprast kā izkropļojumus vienīgi metalurģijas uzņēmumu vidū.

- 88 Iespējams, Spānijas valdība uzskata, ka Līgumā noteiktā atbalstu kontroles sistēma ir pārāk stingra, bet ar šo *lege ferenda* iebildumu nevar pamatot prasību atcelt Komisijas lēmumu, ko piemēro tikai pozitīvajām tiesībām, lai arī cik stingras tās būtu.

Tiesas vērtējums

- 89 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, atbalsta jēdziens EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē ir jāinterpretē atbilstoši tam, ko Tiesa nolēmusi attiecībā uz EKL 87. pantu (skat., jo īpaši, iepriekš minētā sprieduma lietā *Ecotrade* 35. punktu un 2001. gada 21. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks*, *Recueil* 2001, I-6117. lpp., 33. punkts).
- 90 Tādējādi atbalsta jēdziens ir vispārīgāks nekā subsīdijas jēdziens, jo ar to saprot ne tikai pozitīvu palīdzību, kas ir subsīdija kā tāda, bet tāpat arī dažāda veida intervenci, ar ko atvieglo nastu, kas parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un, kaut gan tā nav subsīdija šī vārda šaurākajā nozīmē, tā ir tāda pati pēc rakstura un rada vienādas sekas (skat., jo īpaši, iepriekš minēto spriedumu lietā *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg*/Augstā Pārvalde, 39. lpp.; 1994. gada 15. marta spriedumu lietā C-387/92 *Banco Exterior de España*, *Recueil* 1994, I-877. lpp., 13. punkts; iepriekš minētā sprieduma lietā *Ecotrade* 34. punktu; 2001. gada 8. novembra spriedumu lietā C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, *Recueil* 2001, I-8365. lpp., 38. punkts, un iepriekš minētā 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā Beļģija/Komisija 32. punktu).
- 91 Turklāt termins "atbalsts" EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē obligāti paredz priekšrocības, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izdevumus valstij vai šim nolūkam nozīmētajām vai izveidotajām organizācijām (skat., jo īpaši, 1978. gada 24. janvāra spriedumu lietā 82/77 *Van Tiggele*, *Recueil* 1978, 25. lpp., 23. līdz 25. punkts; 1993. gada 17. marta spriedumu lietās C-72/91 un C-73/91 *Sloman Neptun*, *Recueil* 1993, I-887. lpp., 19. un 21. punkts; 1998. gada 7. maija spriedumu lietās no C-52/97 līdz C 54/97 *Viscido u.c.*, *Recueil* 1998, I-2629. lpp., 13. punkts; iepriekš minētā sprieduma lietā *Ecotrade* 35. punktu un iepriekš minētā 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā Komisija/Beļģija 33. punktu).

92 Jāpiebilst, ka 1969. gada 10. decembra sprieduma lietā Komisija/Francija (lietas 6/69 un 11/69, *Recueil* 1969, 523. lpp.) 43. punktā Tiesa ir nospriedusi, ka EOTKL 67. pants, tā 2. punkta pirmajā ievilkumā paredzot situācijas, kas atļauj Komisijai, atkāpjoties no EOTKL 4. panta prasībām, apstiprināt dalībvalstu atbalsta piešķiršanu, nenošķir īpašu atbalstu ogļu un tērauda sektoram no atbalsta, kas piemērots šim sektoram tikai vispārīgu pasākumu rezultātā. Turklāt tā paša sprieduma 44. un 45. punktā Tiesa ir nolēmusi, ka eksporta preferences rediskonta likme veido atbalstu, ko Komisija var apstiprināt tiktāl, cik tā attiecas uz EOTK līguma reglamentēto sektoru, un tikai EOTKL 67. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā paredzētajos apstākļos.

93 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija valsts atbalsta jēdzienu EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē nav interpretējusi kļūdaini, uzskatot — līdzīgi tam, kā Tiesa nospriedusi EK līguma kontekstā, — ka pat netiešus atbalsta pasākumus, kādi ir apstrīdētie pasākumi, var kvalificēt kā EOTK līguma aizliegtu atbalstu.

94 Trešā pamata pirmā daļa tādējādi ir jānoraida kā nepamatota.

Par trešā pamata otro daļu

Pušu argumenti

95 Izvirzot trešā pamata otro daļu, Spānijas valdība uzsver, ka apstrīdētie pasākumi neietilpst atbalsta jēdziena ietvaros, jo tie nerada selektīvas priekšrocības, kas

raksturīgas visa veida valsts atbalstam — gan EK līgumā, gan EOTK līgumā paredzētajam. Turklāt selektīvo raksturu var novērtēt tikai attiecīgās dalībvalsts ietvaros.

- 96 Saskaņā ar Spānijas valdības viedokli, pasākums, ko piemēro visiem uzņēmumiem, ne tikai vienai uzņēmumu kategorijai, veido valsts atbalstu tikai tiktāl, cik valsts pārvaldei ir noteiktas diskrecionāras tiesības piemērot šo pasākumu.
- 97 Tomēr šajā gadījumā apstrīdētos pasākumus piemēro visiem uzņēmumiem, kas atbilst to piemērošanai objektīvi noteiktām prasībām, un to piemērošana nav atkarīga no novērtējuma, kas izriet no valsts iestāžu diskrecionārās varas. Šie pasākumi ir saistīti ar ārvalstīs veiktiem ieguldījumiem, bet ne ar eksportu kā tādu. Šādi pamudinājumi — veikt ieguldījumus — pastāv visās rietumvalstu nodokļu sistēmās, jo katras valsts nodokļu politika pastāvīgi cenšas uzlabot instrumentus, kas spētu ietekmēt privāto ieguldījumu apjomu, pastāvību un raksturu.
- 98 Spānijas valdība tāpat norāda, ka uzņēmums, kas ir spiests veikt ieguldījumus, lai varētu eksportēt, atrodas atšķirīgā situācijā nekā uzņēmums, kas veic uzņēmējdarbību tikai attiecīgās dalībvalsts teritorijā (vai kur tas ir nodibināts un labi pazīstams) vai kas eksportē uz citu valsti, nepaplašinot savu infrastruktūru. Fakts, ka valsts tiesību akti nodokļu jomā tādējādi atvieglo starptautisko tirdzniecību, nav pretrunā vienlīdzības principam. Turklāt Komisijas nostāja rada nopietnus Spānijas nodokļu sistēmas darbības traucējumus, jo EOTK uzņēmumi, uz kuriem attiecas Spānijas likumi, zaudē iespēju piemērot vienu no nodokļu atskaitījumiem, ko var pieprasīt visi metalurģijas uzņēmumi.

- 99 Minētā valdība apstrīd, ka nodokļu nastai, kas pārslogo uzņēmuma budžetu, varētu būt izšķiroša ietekme uz šo uzņēmumu konkurētspēju, jo īpaši uz cenu veidošanu. Jebkurā gadījumā apstrīdētos pasākumus nevar izskatīt atsevišķi, neievērojot citus nodokli veidojošus komponentus. Tādējādi, ja dalībvalstī nav ieviesti nodokļu atskaitījumi, kas saskan ar Likumā Nr. 43/1995 paredzēto, tas noteikti nenozīmē, ka šajā valstī reģistrētie uzņēmumi aplikti ar augstākiem nodokļiem nekā Spānijas uzņēmumi.
- 100 Visbeidzot, saskaņā ar Spānijas valdības viedokli, piemērojot noteikumus par valsts atbalstu, starp valstīm nav iespējams mazināt atšķirības, kas pastāv tiešās nodokļu aplikšanas jomā, jo šī joma nav saskaņota Kopienu līmenī.
- 101 Basku iestādes un *Unesid* piekrīt Spānijas valdības vērtējumam, kas attiecas uz apstrīdēto pasākumu vispārējo un objektīvo raksturu.
- 102 Attiecībā uz iespējamām priekšrocībām, ko minētie pasākumi varētu sniegt to saņēmējiem, Basku iestādes atzīmē, pirmkārt, ka ar šiem pasākumiem paredzētie nodokļu atskaitījumi nav tieši saistīti ar eksportu. Otrkārt, paplašināti interpretējot Komisijas pamatojumu, visi pasākumi, kas atvieglo nodokļu nastu uzņēmumiem, kuriem piemērots EOTKL 4. panta c) apakšpunkts, automātiski uzskatāmi par valsts atbalstu, par ko tādēļ jāpaziņo Komisijai, kas šo atbalstu apstiprina. Tas nozīmē acīmredzamu iejaukšanos dalībvalsts nodokļu kompetencē.
- 103 Basku iestādes un *Unesid* piebilst — ja metalurģijas uzņēmumiem nepiemērotu Likuma Nr. 43/1995 34. pantu, izveidotos nevienlīdzīga situācija, kas negatīvi ietekmētu šos uzņēmumus, pretēji Kopienu tiesībām un Spānijas Konstitūcijai, kas nostiprina vienlīdzīgas attieksmes principu attiecībā uz aplikšanu ar nodokļiem.

- 104 Attiecībā uz Komisijas salīdzinājumu ar tērauda ražošanas uzņēmumiem, uz kuriem neattiecinā Spānijas uzņēmumu ienākumu nodokli, *Unesid* atsaucas uz teritoriālās nodokļu aplikšanas principu, uzsverot, ka nepastāv īpašas priekšrocības, kuras uzņēmumiem piešķir, pamatojoties uz diskriminējošiem nosacījumiem, jo visi metalurģijas uzņēmumi — gan valsts, gan ārvalstu, — kas darbojas Spānijas teritorijā, ietilpst Likuma Nr. 43/1995 34. panta darbības jomā.
- 105 Turklāt, saskaņā ar Basku iestādēm, no Kopienas tiesību viedokļa vēl vairāk būtu apstrīdama atskaitījumu paredzēšana tikai tiem uzņēmumiem, kas veic ieguldījumus valsts teritorijā vai kādā tās daļā. Faktiski apstrīdētie pasākumi tiecas veicināt starptautisko tirdzniecību, kas ir arī EOTK līguma mērķis.
- 106 Komisija atzīst, ka ne katra atšķirīga attieksme pret uzņēmumiem veido valsts atbalstu. Tā norāda, ka nodokļu un sociālās drošības sistēmu vai citu noteikumu, kas ietekmē uzņēmumu izmaksas, pārbaude ļauj noteikt, vai tiesību akti, kuri regulē šo intervenci katrā dalībvalstī, neaprobežojas ar vienotu noteikumu nodibināšanu, bet atsevišķām uzņēmumu kategorijām ļauj atkāpties no kopējās sistēmas.
- 107 Saskaņā ar Komisijas viedokli, grūtības slēpjas nepieciešamībā nodalīt no šīm atšķirībām tās, kas izriet no kopējo principu piemērošanas īpašās situācijās, un tās, kas veicina atsevišķus uzņēmumus, nodalot tos no kopējās sistēmas iekšējās loģikas (šajā sakarā skat. 1974. gada 2. jūlija spriedumu lietā 173/73 Itālija/Komisija, *Recueil* 1974, 709. lpp., un 1999. gada 17. jūnija spriedumu lietā C-75/97 Beļģija/Komisija, *Recueil* 1999, I-3671. lpp., 39. punkts).

- 108 Komisija vēlreiz atgādina — pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka, atbilstoši atbalsta jēdziena objektīvajam raksturam, atbalsts nav definēts atkarībā no attiecīgā pasākuma cēloņiem vai mērķiem, bet gan atkarībā no tā sekām (iepriekš minētā 1974. gada 2. jūlija sprieduma lietā Itālija/Komisija 27. punkts).
- 109 Šajā sakarā Komisija uzsver, ka valsts pasākumu mērķis ir faktors, kas jāpārbauda laikā, kad tiek analizēta šo pasākumu saderība ar Līgumu, kā rezultātā šos pasākumus var atzīt par saderīgiem, ciktāl uz tiem var attiecināt EKL 87. pantā vai Atbalsta kodeksa 2. līdz 5. pantā paredzētos izņēmumus. Turpretī uz šādu mērķi nevar atsaukties, lai noraidītu atbalsta pastāvēšanu, jo tā ir konstatēta, pirms tika izvērtēta pasākumu saderība.
- 110 Šajā gadījumā Spānijas valdība nav precizējusi nodokļu sistēmas principu, kas nosaka preferenciālas attieksmes piešķiršanu uzņēmumiem, kuri veic ieguldījumus ārvalstīs. Vēl jo vairāk — šī valdība atzīst, ka dažādas Spānijas iestādes nodokļu politiku lieto kā līdzekli, ar ko īsteno rūpniecības un tirdzniecības politikas mērķus.
- 111 Nodokļu atvieglojumu atzīto mērķi, ko īsteno ar apstrīdētajiem pasākumiem, nevar izskaidrot ar Spānijā spēkā esošās nodokļu sistēmas iekšējo loģiku, jo tas nav saistīts ar šīm nodokļu sistēmām. Lai gan tas ir pilnīgi likumīgs mērķis, ar to nevar likvidēt minētajiem pasākumiem piemītošo valsts atbalsta raksturu un tādējādi izvairīties no Kopienu tiesību aktu prasību piemērošanas šiem pasākumiem.
- 112 Komisija savukārt uzskata, ka apstrīdētos pasākumus nevar pamatot ne ar Spānijas nodokļu sistēmas raksturu, ne ar tās vispārējo struktūru.

- 113 Attiecībā uz iespējamo EKL 87. panta izmantošanu kā nodokļu saskaņošanas līdzekli Komisija atzīst, ka prasības pieteikums šajā sakarā nesatur nevienu pamatu. Šādos apstākļos, kur Tiesas Reglamenta 42. panta 2. punkta pirmā daļa aizliedz iztiesāšanas laikā izvirzīt jaunus pamatus, Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida kā nepieņemams.
- 114 Komisija pēc būtības piekrīt, ka Apstrīdētajam lēmumam nav nekāda sakara ar nodokļu saskaņošanu.

Tiesas vērtējums

- 115 Tādējādi — kā jau atzīts šā sprieduma 90. punktā — no iepriekš minētā sprieduma lietā *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg*/Augstā Pārvalde izriet, ka atbalsta jēdziens ir vispārīgāks nekā subsīdijas jēdziens, jo ar to saprot ne tikai pozitīvu palīdzību, kas ir subsīdija kā tāda, bet tāpat arī dažāda veida intervenci, ar ko atvieglo nastu, kas parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un, kaut gan tā nav subsīdija šī vārda šaurākajā nozīmē, tā ir tāda pati pēc rakstura un rada vienādas sekas.
- 116 No tā izriet, ka pasākums, ar ko valsts iestādes dažiem uzņēmumiem piešķir nodokļu atskaitījumus, kas to saņēmējus nostāda labvēlīgākā finansiālā stāvoklī nekā citus nodokļu maksātājus, veido valsts atbalstu EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē (skat., pēc analogijas, iepriekš minētā sprieduma lietā *Banco Exterior de España* 14. punktu).

- 117 Tomēr nav apstrīdams, ka uzņēmums, kas saņem nodokļu atskaitījumus, atrodas labvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar tiem uzņēmumiem, kam šāds atbalsts nav piešķirts.
- 118 Spānijas valdība tomēr iebilst, ka apstrīdētajiem pasākumiem piemīt selektīvs raksturs, jo tos automātiski piemēro visiem uzņēmumiem saskaņā ar objektīviem kritērijiem, neparedzot nodokļu dienestiem iespēju veikt izvērtēšanu pēc saviem ieskatiem, jo īpaši, izvēloties uzņēmumus, kuri saņems atvieglojumus.
- 119 Šis pamatojums nav pieņemams.
- 120 Faktiski Likumā Nr. 43/1995 noteiktie nodokļu atskaitījumi sniedz labumu tikai vienai uzņēmumu kategorijai, proti, uzņēmumiem, kas eksportē un veic noteiktus ieguldījumus, uz kuriem attiecas apstrīdētie pasākumi. Šāds atzinums ir pietiekams, lai nodibinātu, ka šis nodokļu atskaitījums atbilst raksturīgajām īpatnībām, kas veido vienu no valsts atbalsta jēdziena pazīmēm, proti, attiecīgo priekšrocību selektīvo raksturu (attiecībā uz eksporta preferences rediskonta likmi, ko valsts piešķirusi tikai valsts preču eksportam, skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Francija 20. un 21. punktu; attiecībā uz eksportam izsniegtu kredītu procentu atmaksu skat. 1988. gada 7. jūnija spriedumu lietā 57/86 Grieķija/Komisija, *Recueil* 1988, 2855. lpp., 8. punkts; attiecībā uz sistēmu, kas maksātnespējas situācijā paredz tiesības atkāpties no vispārējiem noteikumiem grūtībās nonākušiem lieliem uzņēmumiem, kam ir īpaši lieli parādi noteiktām kreditoru grupām, galvenokārt valsts iestādēm, skatīt iepriekš minētā sprieduma lietā *Ecotrade* 38. punktu).
- 121 Lai noteiktu apstrīdēto pasākumu selektīvo raksturu, nav nepieciešams, lai kompetentām valsts iestādēm būtu diskrecionāras tiesības piemērot attiecīgos nodokļu atskaitījumus (skat. iepriekš minētā 1999. gada 17. jūnija sprieduma lietā Beļģija/Komisija 27. punktu), pat ja šādu diskrecionāro tiesību pastāvēšana ļauj valsts

iestādēm veicināt noteiktu uzņēmumu vai ražotņu attīstību uz citu uzņēmumu rēķina un tādējādi nostiprināt atbalsta pastāvēšanu EOTKL 4. panta c) apakšpunkta vai EKL 87. panta izpratnē.

- 122 Turpretī ar attiecīgās dalībvalsts nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo struktūru, kurā ietverti valsts pasākumi, teorētiski varētu likumīgi pamatot tiesības atkāpties no vispārpiemērojamiem noteikumiem. Šajā gadījumā minētie pasākumi, ciktāl tie saskan ar attiecīgās nodokļu sistēmas loģiku, neatbilst raksturīgajām īpatnībām.
- 123 Šajā sakarā ir svarīgi atgādināt, ka saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem Kopienas tiesību aktiem tiešā aplikšana ar nodokļiem ir dalībvalstu kompetencē, pat ja pastāvīgā judikatūra nosaka, ka dalībvalstīm šī kompetence jāizlieto, ievērojot Kopienas tiesības (skat., jo īpaši, 1999. gada 14. septembra spriedumu lietā *C-391/97 Gschwind*, *Recueil* 1999, I-5451. lpp., 20. punkts), un tādējādi šajā sakarā jāatturas no tādu pasākumu piemērošanas, kas varētu veidot ar kopējo tirgu nesaderīgu valsts atbalstu.
- 124 Tomēr šajā gadījumā, lai pamatotu apstrīdētos pasākumus ar nodokļu sistēmas raksturu un vispārējo struktūru, kurā tie ietverti, nepietiek ar apgalvojumu, ka tos piemēro, lai veicinātu starptautisko tirdzniecību. Šāds mērķis patiešām satur ekonomiska rakstura nolūku, tomēr netika pierādīts, ka tas atbilst Spānijā spēkā esošās nodokļu sistēmas loģikai, ko piemēro visiem uzņēmumiem.
- 125 Turklāt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, valsts atbalstu raksturo nevis tā cēloņi vai mērķi, bet to definē saistībā ar tā sekām (skat., jo īpaši, iepriekš minētā 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā *Beļģija/Komisija* 45. punktu). Turklāt ar apstākli, ka

apstrīdēto pasākumu nolūks bija sasniegt rūpniecības un tirdzniecības politikas mērķus, tostarp veicināt starptautisko tirdzniecību, atbalstot ārvalstīs veiktus ieguldījumus, nepietiek, lai šos pasākumus nekvalificētu kā “atbalstu” EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē.

- 126 Spānijas valdība un puses, kas iestājušās lietā, turklāt atsaucas uz vienlīdzīgas attieksmes principu, apliekot ar nodokļiem, jo Likuma Nr. 43/1995 34. panta atvieglojumu nepiemērošana metalurģijas uzņēmumiem novestu pie šo uzņēmumu diskriminācijas salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, kas pakļauti Spānijas tiesību aktiem nodokļu jomā un atbilst minētajā pantā noteiktajām prasībām, kuras izvirzītas nodokļu atskaitījumu piešķiršanai.
- 127 Šajā sakarā, ja principi, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi, apliekot ar nodokļiem, kā arī vienlīdzīgu nodokļu nastu, noteikti veido Spānijas nodokļu sistēmas pamatu, tie tomēr neparedz vienlīdzīgu attieksmi pret nodokļu maksātājiem, kas atrodas dažādās situācijās. Proti, pietiek atzīt, ka metalurģijas uzņēmumi, ciktāl to darbību regulē EOTK līguma īpašie noteikumi, neatrodas tādā pašā situācijā kā citi uzņēmumi.
- 128 Ievērojot iepriekš minēto, ir jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi maldus tiesībās, uzskatot, ka apstrīdētajiem pasākumiem piemīt selektīvs raksturs.
- 129 Turklāt, lai uzskatītu, ka uz minētajiem pasākumiem attiecas EOTKL 4. panta c) apakšpunktā paredzētais aizliegums, Komisijai nav jāpierāda, ka tie ietekmē dalībvalstu savstarpējo tirdzniecību vai konkurenci, kas neatbilst EK līgumā paredzētajam (2001. gada 21. jūnija spriedums lietās C-280/99 P līdz C-282/99 P *Moccia Irme* u. c./Komisija, *Recueil* 2001, I-4717. lpp., 32. un 33. punkts; 2002. gada 24. septembra spriedums lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, *Recueil* 2002, I-7869. lpp., 102. punkts, un iepriekš minētā 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā Beļģija/Komisija 75. punkts).

- 130 No visa iepriekš minētā izriet, ka trešā pamata otrā daļa nav pieņemama un tādējādi tā ir jānoraida.

Par pušu, kas iestājušās lietā, izvirzītajiem pamatiem un argumentiem

Pušu argumenti

- 131 Basku iestādes izvirza divus papildu pamatus Spānijas Karalistes prasījumu atbalstam.
- 132 No vienas puses, tās pārmet Komisijai, ka tā bez īpaša pamatojuma neizbēgami attiecinājusi Apstrīdēto lēmumu uz Basku novada noteikumiem, aprobežojoties ar atsauci, ka šiem noteikumiem ir Likuma Nr. 43/1995 34. pantam līdzīgs raksturs.
- 133 Šajā sakarā Komisija ir pieļāvusi vismaz vienu kļūdu vērtējumā, atturoties pieņemt līdzīgu nostāju tai, kas attiecas uz Navarras autonomajā kopienā spēkā esošajiem noteikumiem.
- 134 Jebkurā gadījumā bija jāņem vērā fakts, ka apstrīdētie pasākumi ir ietverti neatkarīgās un nodalītās nodokļu sistēmās, jo īpaši attiecībā uz tiešo nodokļu aplikšanu.

- 135 No otras puses, Komisija nav izskatījusi iespēju, ka apstrīdētie pasākumi tikai daļēji veido valsts atbalstu.
- 136 Tai bija jāprecizē, cik lielā mērā Likuma Nr. 43/1995 34. pants, tāpat kā Apstrīdēto pasākumu 43. pants, veidoja atbalstu un kāds bija sniegtā atbalsta samērs uzņēmumiem, kas vienlaicīgi darbojas metalurģijas jomā un ārpus tās.
- 137 Pieņemot, ka apstrīdētie pasākumi veido valsts atbalstu, *Unesid* tāpat pārmet Komisijai, ka tā nav ieviesusi procedūru, kura noteikta Protokolā Nr. 10 par Spānijas metalurģijas nozares pārstrukturēšanu, kas pievienots Aktam par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos (OV 1985., L 302, 23. lpp., turpmāk tekstā — “Akts par pievienošanos”). Faktiski lūgtais atzinums, piemērojot minētā Protokola ar nosaukumu “Atbalsta procedūras un kritēriji” pielikuma 7. pantu, ļautu noteikt, ka vairāku valstu tiesību sistēmas ietver apstrīdētajiem pasākumiem līdzīgus noteikumus, kas līdz pat šim brīdim atzīti par neapstrīdamiem vispārīgiem pasākumiem, ko nevar uzskatīt par valsts atbalstu.
- 138 Turklāt *Unesid* norāda — fakts, ka valsts pasākums ietilpst EOTKL 4. panta c) apakšpunkta darbības jomā, nevis kādā no Atbalsta kodeksa kategorijām, ko iepriekš ir pieņēmušas Kopienų iestādes, nenozīmē to, ka šis pasākums, atsaucoties tikai uz šo faktu, ir jāatzīst par nesaderīgu ar EOTK līgumu, nedz arī to, ka šī iemesla dēļ dalībvalstij ir jāatceļ attiecīgā pasākuma piemērošana.
- 139 Komisija turklāt acīmredzami nav ievērojusi EOTKL 95. panta piemērojamību, atturoties no iespējas vērsties pie Eiropas Savienības Padomes, lai saņemtu tās atzinumu par apstrīdēto pasākumu iespējamo apstiprināšanu izņēmuma kārtā. Kaut

gan ir jāpiekrīt apgalvojumam, ka lēmums atsaukties vai neatsaukties uz šo pantu izriet no Komisijas diskrecionārām tiesībām, tā netiek atbrīvota no pienākuma saskaņā ar EOTKL 8. pantu “nodrošināt šajā līgumā noteikto mērķu īstenošanu saskaņā ar tajā paredzētajiem noteikumiem” [neoficiāls tulkojums]. Tādējādi, ja attiecīgie apstākļi norāda, ka sniegto valsts atbalstu pamato Līgumā noteikto mērķu īstenošana, Komisijai faktiski bija jāpārbauda iespēja piemērot EOTKL 95. panta pirmo daļu, pamatojot izdarīto izvēli ar EOTKL 5. un 15. pantu.

140 Šajā gadījumā būtu iespējams ļaut saglabāt Likuma Nr. 43/1995 34. panta spēkā esamību attiecībā uz EOTK uzņēmumiem, ievērojot EOTKL 2. pantā un 3. panta d) un g) apakšpunktā izvirzītos mērķus. Tomēr Apstrīdētajam lēmumam šajā sakarā trūkst jebkādas ekonomiskas un sociālas analīzes.

141 Pēc tam, kad tika sagatavoti vispārīgi apsvērumi par divu veidu izkropļojumiem — pirmkārt, par atšķirībām dažādu dalībvalstu vispārīgajos noteikumos un, otrkārt, par attieksmi pret noteiktiem uzņēmumiem vai noteiktām uzņēmumu grupām, kas ir labvēlīgāka nekā tā, kas izriet no dalībvalstī spēkā esošo vispārīgo noteikumu piemērošanas, — Komisija atzīmē, ka atbalsta selektīvais raksturs nav atkarīgs no fakta, ka šis atbalsts izriet no objektīvu kritēriju piemērošanas. Atbalsta pasākums var būt selektīvs pasākums pat tad, ja tā piemērošanai noteiktie kritēriji ir pilnīgi skaidri un objektīvi un, īstenojot šo pasākumu, izslēdz jebkādu administrācijas diskrecionāro tiesību izmantošanu.

142 Šajā gadījumā, saskaņā ar Komisijas viedokli, pietiek tikai iepazīties ar apstrīdēto pasākumu formulējumu, lai noteiktu to izņēmuma raksturu salīdzinājumā ar vispārīgajiem noteikumiem un tādējādi noteiktu arī nodokļu atvieglojumu selektīvo raksturu, jo šie atvieglojumi darbojas to uzņēmumu labā, kuri veic “eksporta darbības”. Faktiski šādiem atvieglojumiem nav vispārīgs raksturs, jo tos piemēro visiem nodokļu maksātājiem, kuru pienākums ir maksāt uzņēmumu ienākumu nodokli, bet šie atvieglojumi attiecas tikai uz tiem nodokļu maksātājiem, kuri veic noteiktas, ar eksportu saistītas darbības. Šādi nodokļu atvieglojumi radītu acīmredzamas priekšrocības to saņēmējiem, nostādot tos ekonomiski labvēlīgākā

situācijā nekā citus nodokļu maksātājus, kā, piemēram, metalurģijas uzņēmumus, kurus apliek ar nodokļiem Spānijā, bet kuriem nepiemēro šo priekšrocību, un metalurģijas uzņēmumus, kurus apliek ar nodokļiem citās dalībvalstīs (skat. Apstrīdētā lēmuma pamatojumu 19. punktu).

143 Komisija norāda: pirmkārt, attiecībā uz šķietamo Apstrīdētā lēmuma neizbēgamu attiecināšanu uz Basku novada noteikumiem un noklusēšanu jautājumā par Navarras autonomajā kopienā piemērotajām līdzīga rakstura nodokļu priekšrocībām Apstrīdētais lēmums nepārprotami attiecas uz minētajiem noteikumiem, un to līdzība ar Likuma Nr. 43/1995 34. pantu, kam piemīt tās pašas pamatiezīmes, ļāva Apstrīdētajā lēmumā iekļaut uz tiem atsauci, kā arī tas tika izdarīts, lai izvairītos no atkārtošanās. Turklāt visas šā lēmuma pieņemšanas procedūras gaitā Spānijas iestādes nav informējušas Komisiju par tādu nodokļu noteikumu pastāvēšanu, kas ir līdzīgi minētajam 34. pantam, kā arī par apstrīdētajiem pasākumiem un par Navarras autonomajā kopienā piemērotajiem pasākumiem. Rezultātā Basku iestāžu norādītā šķietamā kļūda vērtējumā ir radusies vienīgi Spānijas iestāžu sadarbības ar Komisiju trūkuma vai pat nevērības dēļ.

144 Otrkārt, attiecībā uz sūdzību par patvaļīgu izturēšanos vai samērīguma principa pārkāpumu, kas balstās uz faktu, ka Komisija nav pārbaudījusi, vai apstrīdētās normas varētu tikai daļēji veidot atbalstu, Komisija uzskata, ka šī Apstrīdētā lēmuma seku noteikšana sakrīt ar šī lēmuma izpildes posmu, kura laikā Spānijas iestādēm atsevišķi jānosaka uzņēmumi, kuru ieguldījumiem piemēroti EOTKL neatbilstoši nodokļu atskaitījumi.

145 Treškārt, attiecībā uz Aktā par pievienošanos paredzētās procedūras šķietamo pārkāpumu šī sūdzība ir nepamatota, jo šī akta Protokols Nr. 10 saskaņā ar tā 52. pantu tika piemērots tikai trīs gadus, skaitot no Spānijas Karalistes pievienošanās dienas Eiropas Kopienām, un attiecas tikai uz atbalstu, kas saistīts ar Spānijas metalurģijas uzņēmumu pārstrukturēšanas plāniem.

- 146 Nobeigumā Komisija neapstrīd, ka atbilstoši EOTKL 95. pantam tai ir tiesības atsevišķos gadījumos atļaut atbalsta piešķiršanu, bet, kā tas izriet no Tiesas judikatūras, šīm tiesībām ir izņēmuma un diskrecionāro tiesību raksturs. Tas nozīmē, ka Komisijai ir jāpamato savu tiesību izmantošana, tomēr tās pienākumos neietilpst norādīt iemeslus, vēl jo mazāk — ekonomiskus iemeslus, kādēļ tā nav atsaukusies uz šo noteikumu, lai atļautu individuālu atbalstu.
- 147 Patiešām, šo tiesību izmantošana ir pakļauta tiesas kontrolei, tomēr tā aprobežojas ar pārbaudi par to, vai ir noticis Līguma noteikuma pārkāpums vai tāda akta pārkāpums, kas pieņemts, īstenojot Līgumu, vai pilnvaru nepareiza izmantošana.
- 148 Turklāt *Unesid* nav pilnībā noformulējusi Līguma mērķus, uz kuriem tā atsaucas. Faktiski, saskaņā ar EOTKL 5. panta pirmās daļas trešo ievilkumu, šie mērķi tāpat ietver normālu konkurences apstākļu radīšanu, uzturēšanu un ievērošanu.

Tiesas vērtējums

- 149 Jautājumā par to, vai Apstrīdētais lēmums attiecināms uz Basku novada noteikumiem, ir pietiekami atzīt, ka Basku iestādes nav izvirzījušas nevienu pierādījumu tam, ka apsvērumus, ar ko pamato šo lēmumu attiecībā uz Likuma Nr. 43/1995 34. pantu, atsaucoties uz to īpatnībām, nevarētu attiecināt uz minētajiem novada noteikumiem.
- 150 Turklāt ar apstākli, ka Apstrīdētais lēmums neattiecas uz dažiem līdzīgiem nodokļu noteikumiem, ko piemēro citos Spānijas Karalistes apgabalos, nepietiek, lai apšaubītu šā lēmuma likumību.

- 151 Attiecībā uz sūdzību par to, ka Komisija nav pārbaudījusi, vai apstrīdētie pasākumi EOTKL 4. panta c) apakšpunkta izpratnē tikai daļēji veido atbalstu, tam trūkst faktiskā pamatojuma, jo no Apstrīdētā lēmuma pamatojumu 15. punkta skaidri izriet, ka tas attiecas tikai uz minēto pasākumu piemērošanu saistībā ar Līguma noteikumiem un, attiecīgi, uz šo pasākumu piemērošanu EOTK uzņēmumiem.
- 152 Jautājumā par sūdzību, ka Komisija nav īstenojusi Akta par pievienošanas Protokola Nr. 10 pielikumā noteikto procedūru, pietiek atzīt — kā jau Komisija to pareizi norādījusi, — ka saskaņā ar šī akta 52. pantu minētais protokols tika piemērots tikai trīs gadus, skaitot no Spānijas Karalistes pievienošanās dienas Eiropas Kopienām, un ka jebkurā gadījumā tas attiecas tikai uz Spānijas metalurģijas uzņēmumu pārstrukturēšanas plāniem.
- 153 Visbeidzot, attiecībā uz sūdzību par acīmredzamu kļūdu vērtējumā saistībā ar EOTKL 95. panta pirmās daļas piemērojamību ir jāatgādina, ka šis noteikums, saskaņā ar tajā paredzēto procedūru, ļauj Komisijai izņēmuma kārtā pieņemt lēmumus, ar ko apstiprina atbalstu piešķiršanu, kas ir vajadzīgi ogļu un tērauda kopējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanai.
- 154 Daži no šiem lēmumiem ļauj piešķirt atsevišķus atbalstus noteiktiem metalurģijas uzņēmumiem, citi dod tiesības Komisijai atzīt tādu atbalsta veidu saderību ar kopējo tirgu, kas piešķirti uzņēmumiem, kuri atbilst paredzētajiem nosacījumiem (1996. gada 3. maija rīkojums lietā C-399/95 R Vācija/Komisija, *Recueil* 1996, I-2441. lpp., 20. punkts).
- 155 Kā jau Tiesa iepriekš ir lēmusi, Komisija izmanto savas tiesības gadījumos, kad tā uzskata, ka apstrīdētais atbalsts ir vajadzīgs Līguma mērķu sasniegšanai. Turklāt atļaujas izsniegšanas sistēmai raksturīgā loģika paredz, ka situācijā, kurā Komisijai ir

jāpieņem individuāls lēmums, attiecīgā dalībvalsts griežas pie Komisijas ar lūgumu, aicinot to uzsākt EOTKL 95. pantā paredzēto procedūru, vēl pirms Komisija pārbauda, vai atbalsts ir nepieciešams Līguma mērķu sasniegšanai (iepriekš minētā 2002. gada 12. decembra sprieduma lietā Beļģija/Komisija 84. un 85. punkts).

- 156 Pretēji *Unesid* apgalvojumam, no tā izriet, ka šajā gadījumā Komisijas pienākumos neietilpa pirms Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas pēc pašas iniciatīvas uzsākt EOTKL 95. panta pirmajā daļā paredzēto procedūru, lai, pamatojoties uz šo noteikumu, atļautu apstrīdētos pasākumus.
- 157 No iepriekš minētā izriet, ka pušu, kas iestājušās lietā, izvirzītie pamati un argumenti ir jānoraida.
- 158 Ņemot vērā iepriekš minēto apsvērumu kopumu, prasība ir pilnībā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 159 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Spānijas Karalistei atlīdzināt izdevumus. Reglamenta 69. panta 4. punkta pirmā daļa nosaka, ka dalībvalstis, kas iestājas lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu

TIESA (otrā palāta)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) **Spānijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) ***Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Vizcaya, Diputación Foral de Guipúzcoa, Juntas Generales de Guipúzcoa, Gobierno del País Vasco un Unión de Empresas Siderúrgicas (Unesid)* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

Timmermans

Cunha Rodrigues

Puissochet

Schintgen

Colneric

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 15. jūlijā.

Sekretārs

Otrās palātas priekšsēdētājs

R. Grass

C. W. A. Timmermans